

**Notă referitoare la Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în
Uniunea Economică și Monetară**

- Opțiuni privind implementarea de către România a prevederilor Tratatului –

Ministerul Afacerilor Europene, CDS, vineri, 23. 03. 2012

Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în Uniunea Economică și Monetară a fost semnat de 25 de șefi de state și de Guvern din Uniunea Europeană în data de 2 martie 2012, la Bruxelles. Printre statele semnatare se află și România.

Tratatul vizează întărirea disciplinei fiscale, având ca principale elemente:

- **Poziția bugetară trebuie să fie echilibrată sau în excedent.** Această regulă se consideră a fi îndeplinită dacă soldul structural anual respectă **obiectivul bugetar pe termen mediu (MTO) și nu depășește 0,5% din PIB.** Calendarul pentru convergența la MTO va fi propus de Comisie, luând în considerare riscurile specifice de sustenabilitate ale fiecărui stat.
- **Deficitul structural poate avea o valoare mai mare decât cea specificată mai sus, până la maxim 1% din PIB, dacă nivelul datoriei publice este semnificativ sub 60% din PIB și riscurile pentru sustenabilitatea finanțelor publice pe termen lung sunt reduse.**
- Statele vor institui un **mecanism de corecție** care să se declanșeze automat în cazul unor abateri semnificative de la obiectivul pe termen mediu sau de la strategia de ajustare. Mecanismele de corecție instituite de părțile contractante vor avea la bază un set de principii comune, care vor fi propuse de către Comisia Europeană.
- Regula bugetară se introduce prin dispoziții naționale cu forță juridică obligatorie și caracter permanent, de **preferință constituțională** sau respectiv prin alt nivel care să garanteze respectarea în integralitate în cadrul procesului bugetar național. **Regulile menționate trebuie să fie în vigoare în legislația națională în termen de 1 an de la intrarea în vigoare a Tratatului.**
- Statele care înregistrează un nivel al datoriei publice de peste 60% din PIB vor trebui să reducă diferența între datoria înregistrată și valoarea de referință cu o rată medie de 1/20 anual.
- Statele care fac obiectul unei proceduri de deficit excesiv instituie un **program de parteneriat bugetar și economic** cu caracter obligatoriu, care să includă o descriere detaliată a reformelor structurale necesare pentru a asigura o corecție durabilă efectivă a deficitelor lor excesive. Aceste programe sunt monitorizate de către Comisia Europeană și Consiliu.
- Statele se angajează să transmită Comisiei Europene și Consiliului **rapoarte ex ante referitoare la planurile lor privind contractarea de datorie publică.**
- Unul sau mai multe state membre pot aduce în fața Curții de Justiție a UE cazuri de încălcare a prevederilor mai sus menționate privind transpunerea regulii bugetare și respectiv stabilirea mecanismului de corecție. Este specificată posibilitatea impunerii de **penalități de până la 0,1% din PIB**, care vor intra în bugetul Mecanismului European de Stabilitate (dacă amenda

este aplicată statelor membre din zona euro) sau în bugetul UE (dacă amenda este aplicată statelor membre cu derogare).

- Părțile la Tratat asigură discutarea ex-ante a reformelor structurale majore pe care intenționează să le adopte și, dacă este cazul, să se coordoneze în acest sens.
- Organizarea Summit-urilor euro cel puțin de 2 ori pe an, cu participarea Președintelui Comisiei Europene și a Președintelui Băncii Centrale Europene.
- **Statele membre non-euro care au ratificat Tratatul** vor participa la **Summit-urilor euro** privind competitivitatea pentru părțile contractante, modificarea arhitecturii globale a zonei euro și regulile fundamentale care i se vor aplica în viitor, precum și, atunci când este cazul și cel puțin o dată pe an, la discuțiile pe aspecte specifice legate de implementarea acestui tratat.

Tratatul va intra în vigoare la 1 ianuarie 2013 cu condiția ratificării de 12 state membre ale zonei euro sau în prima zi a lunii următoare depunerii ultimului instrument de ratificare de către al 12-lea stat membru al zonei euro, aplicându-se data care intervine mai întâi.

În ceea ce privește România, ca stat care nu a adoptat încă moneda euro, aceasta poate alege data de la care va aplica Tratatul – înainte sau la momentul aderării la zona euro – precum și dacă va aplica integral sau parțial prevederile acestuia (în cazul în care decide aplicarea înainte de a adopta moneda unică).

Ratificarea se poate realiza **prin lege ordinară**, având în vedere că Tratatul prevede o **recomandare de a modifica Constituția**, și nu o obligație în acest sens. De asemenea, în cazul României, având în vedere că aceasta nu a adoptat moneda euro, pentru ca prevederile Tratatului să producă efecte este necesară **formularea declarației prin care România își asumă obligații din Tratat de la o dată anterioară aderării la zona euro**. În lipsa acestei declarații, Tratatul devine obligatoriu pentru România doar de la data aderării la zona euro.

De asemenea, Tratatul prevede obligația statelor de a asigura că prevederile **pactului bugetar** produc efecte în dreptul intern al părților contractante **cel târziu în termen de un an** de la intrarea în vigoare a Tratatului (pentru fiecare stat), prin intermediul unor „**dispoziții cu forță juridică obligatorie și caracter permanent, de preferință constituționale** sau garantând în alt mod respectarea și aderarea pe deplin la acestea pe tot parcursul proceselor bugetare naționale” (articolul 3.2).

Prin urmare, pe lângă adoptarea legii de ratificare, România, ca și celelalte state membre semnatare, are obligația de a transpune prevederile privind menținerea **poziției bugetare la echilibru sau în excedent** (articolul 3.1) - într-un **act normativ**, care să îndeplinească condițiile menționate.

Din punct de vedere economic și financiar, principala prevedere a Tratatului privește obligativitatea statelor membre contractante de a atinge obiectivul național pe termen mediu (MTO), în baza unui calendar de convergență propus de Comisia Europeană. MTO-ul este specific pentru fiecare stat membru. Nu există un termen impus de Tratat pentru atingerea acestui obiectiv, calendarul de convergență urmând a fi agreat de fiecare stat membru în parte împreună cu Comisia Europeană.

MTO pentru România este mai mare decât limita de 0,5% menționată în Tratat. MTO, stabilit în 2009, este de 0,7%. **România nu trebuie astfel să atingă imediat nivelul de 0,5%**. MTO pentru România va fi modificat în 2012.